Ч. 164 (13.709).

Львів, неділя 24. червня 1934.

Pocztowa opłata opłacono ryczałtem.

Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і долр., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Привіт Вам у Станиславові!!

Львів, 23. червня 1934.

Витаємо Вас, Українські Жінки, з великим святом пятьдесятьліття Вашої організованости.

Витаємо Вас, Українські Матері, що з кровю вливаєте в нове покоління почування любови, привязання та посвяти до свого Народу і Батьківщини.

Витаємо Вас, Українські Громадянки, при важких зусиллях і праці над кращим теперішнім і майбутнім Українського Народу.

Витаємо Вас із першим Українським Національним Жіночим Конґресом, який є виявом не тільки Вашої орґанізованости і консолідації, але й доказом Вашої великої громадської зрілости та вироблености.

Витаємо Вас, Українські Жінки, що зїдетесь на своє велике свято перегляду сил та праці і намічування дальших напрямних збірної, орґанізованої діяльности. Витаємо Вас усіх: і тих з Галицької, Волинської та Холмської Землі і тих зпоза океанів і тих з Буковини і тих з Закарпаття і тих з еміґрації, і теперішніх провідниць орґанізованого жіночого руху і старих ветеранок праці і юних, надійних представниць жіночого доросту.

Глибоко Вам співчуваємо, що не засядуть з Вами в часі свята до спільної праці жінки з української Наддніпрянської Землі, що сплокана сльозами, засіяна горем, покрита жалобою по жертвах страшної, жорстокої політики північних насильників, політики, яка увінчалась невиданим голодом міліонів українського населення, зокремаж української дітвори. Цю відсутність Ваших нещасних сестер Ви болючо відчуєте, але ця відсутність дуже вимовна і вона хіба тільки скріпить Ваші сили, оживить Вашу працю, потроїть Ваші зусилля, переборе всі трудноші і проложить бодай частину певного, і прямого, і ясного шляху до Великої Цілі.

Витайте, Українські Жінки-Патріотки, і працюйте на свому обєднуючому святі гідно! Будьте Українками, будьте жертвенними Матерями будьте готовими до посвяти Громадянками, будьте квітом Землі Української! Голос батьківської землі нехай буде зовом Вашої материнської крови.

Привіт Вам і щирі побажання успіхів!

Вона іде звідти...

Розмова співробітника „Діла“ з жінкою-втікачкою із Сов. України

Львів, 22. червня 1934.

Вона іде звідти!... Цього доволі, щоби на двірці зібралась юрба, що дивиться на неї і її дітей, як на людей не з цього світу.

А вони? Жінка і пятеро дрібних дітей, три хлопці і двоє дівчат. Незгірше зодягнені, так, що трохи розчаровуємося, коли присідаємо поруч них на лавці у ждальні третьої кляси львівського двірця.

Чоловіка нема. Пішов кудись залагодити паспортові формальности. Вона купила пляшку молока й дає 2-літній дівчинці. Діти блілі, ні краплини крови в їх обличчах.

Звідки вони їдуть?

Він, Павло Калічинський, родом з Лукавиці біля Ліска, попав ще у світовій війні в полон і там оженився. Востаннє працював крамарем у кооперативі в Новій Филипівці б. Александрова, херсонської округи. З того титулу мав до останку хату й корову. Поле забрали під колгосп. Крамар — добре становище у Совітах, але діставав усього 70 рублів платні, тоді, як десяток бараболь коштує 2—2.5 рубля, хліб фунт 1.30 рубля (цей хліб, чорний ячмінний маємо в Редакції), масло 8—10 рублів, пуд білої муки 100—120 рублів, а за всім треба було стояти в „очереді“ нераз цілу ніч тай то міг дістати пайок: на себе 700 гр., на дітей і жінку по 200 гр хліба.

Як з одягом?

Дуже важко. Шаль вона має свій старий. Це лихе, дрантиве полотно, з якого вшита „рубашка“ хлопця, 4.5 руб. метер, його черевички 13 рублів. Оці ґумові подлі мешти, що на ній, 19 рублів і годі їх дістати. Взагалі, багато дечого годі дістати, нпр. мяса не бачили роками

Голод є?

Тепер не такий лячний, як був мин. року. Люди гинули, пухли, мандрували до міста, конали на вулицях. „Тут — каже жінка — не хочуть мені повірити, коли оповідаю, що люди людей їли, а проте це правда: їли і хто зна, чи ще не будуть“. Від весни на цілій Україні нема дощу, збіжа висохло, голод навис над селами.

Як колгосп?

Є в сусідстві, в селі. Називається „Новий Побут“. Хати селян зруйнували, у кращих завели комуну. Дають там тільки пайок хліба і раз у день теплу страву — на обід. Борщ, буряки або кислу капусту. Люди ледви ногами волочать. Коні в колгоспі вигинули, обробляють поле коровами. Поза кооперативою годі щось дістати, корова — це вже скарб, бо нпр. її чоловік, що вже 3 роки клопотав за виїздом, продав її за 1900 руб., тоді як за хату з городом дістав 700. Хто купив? Є ще такі одиночники, партійці, що купують.

Чого вони виїхали?

Надоїло. Постійне голодування, непевність життя через звичайне явище грабіжі і неможливість заробити на одежу. Дітей до школи не посилала, хоч найстаршій дівчині 12 літ. Школа там ніяка. Комуни вчать, співати якісь пісні. Безбожність жахлива. В церквах магазини, клюби, кіна. В їх селі є евангельська громада, до якої й вона належала і ось тут документ її приналежности до церкви, а отут евангеліє. Евангеликам дозволяють ще молитись, але інші религії, навіть жидівську, переслідують завзято.

Тут інший світ. Діти не можуть надивуватись білому хлібові. А там писали, що в „буржуазії“ гинуть люди з голоду. Вона працюватиме, господарити, діти ходитимуть до школи...

Купуємо дітям цукорки, які вони цікаво розглядають і бажаємо нещасній матері і дружині, що стільки пережила, щасливої дороги. Вона всміхається: вона дійсно щаслива...

(а. к.)

Український Жіночий Конґрес у Станиславові.

Львів, 22. червня 1934.

Перший Український Жіночий Конґрес, що збирається у Станиславові 23-го ц. м. буде своєрідною великою маніфестацією. В останніх десятках літ ми звикли бачити в ріжних орґанізаціях та установах жінок при рівній праці з чоловіками, що ніхто в нас не звертав особливої уваги на окремі жіночі орґанізації, де гуртувалось наше жіноцтво. Не хочемо і не можемо на цьому місці відповідати на таке загальне питання: чи істнує в нас окремий жіночий рух і в чому він проявляється?

Сам факт, що наше жіноцтво зорґанізувало свій конґрес і відгукнулося на нього так живо — перший доказ, що воно відчуває потребу ясувати свої інтереси власними силами. Реферати, наради та дискусії, що відбудуться підчас конґресу, безсумнівну зарисують перед нами головні напрямні, що дозволять говорити про характер українського жіночого руху в наших нинішніх обставинах.

Наше становище до еманципаційних змагань жіноцтва взагалі, а українського зокрема, подиктоване самим духом того демократизму, якого боронимо в усіх проявах суспільного життя. Всі члени суспільности повинні бути рівні і нема ніяких підстав, ні наукових, ні релігійних, ні інших, які дозволяли би заперечувати жінкам права займати суспільні чи громадські становища, які займає від віків мужчина. Навіть, коли дехто боронить погляду, що жінка не має деяких фізичних і духових прикмет, необхідних для виконування деяких відповідальних суспільних становищ, то і цей погляд не має великої сили, коли зважимо, що на цих становищах стоять від віків мужчини теж часто без тих „необхідних“ фізичних і духових прикмет.

Подобається нам це чи ні, а мусимо рахуватися з явищем нових часів, коли жінки усвідомили собі своє покривджене становище, зовсім так само, як деякі поневолені суспільні кляси, або народи, і почали боротьбу за права в суспільності, в якій досі мали тільки самі обовязки. Віримо в те, що суспільність, нарід і держава тим сильніші чим більше мають повноправних, і вільних громадян, які тому працюють для розвитку суспільної громади, бо вона дає їм якнайсвобідніше розвиватись.

Та все це — гарні теоретичні ідеї. I-ий Український Жіночий Конгрес збирається у добі, коли гасла свободи, рівности та справедливости зазнали страшного удару від лиховісних наслідків останньої великої війни. Нелегке завдання має перед собою жіноцтво, добиваючись для себе прав, чи в імя високих ідей чи якиминебудь практичними засобами саме тепер, коли цих прав не можуть добитись міліони „панів землі“, що мали їх іще так недавно і ними могли користуватись.

Не краще стоїть справа із цілою низкою чисто жіночих проблем, що мають таку велику вагу для фізичного та духового розвитку жінки, дитини та родині, — тих проблем, що звязані з основними ідеями моралі даного громадянства, церкви і держави. На багато із тих справ ми не маємо нині майже ніякого практичного впливу тому, що їх нормує заздалегідь законами держава. Правда, там, де кінчається законодавство, починається особисте духове життя людини і здобути вплив на формування нової психіки — це не менша сила і не менша заслуга, як творити нові закони.

Коли наше зорганізоване жіноцтво зуміє відокремити з усього нашого суспільного життя такі ділянки й такі справи, якими воно може занятись краще, ніж інші, саме тому, що має до діла з тими, які найкраще розуміють одна одну — то це вже буде великий успіх Українського Жіночого Конґресу. Знаємо, що таких ділянок і таких справ є дуже багато; знаємо, що ще донедавна серед міліонів нашого жіноцтва взагалі не було ознак, що воно відчуває потребу призадуматись над своїми окремими болячками і зрозуміти свою окрему ролю в суспільності.

Віримо, що від цієї праці нашого жіноцтва наша загально-національна справа може тільки виграти. Українська жінка самим своїм типом, яким наділила її природа і скристалізувала наша історія визначувалась завсіди живою інтелігенцією, енергією і тверезою рівновагою. Не маємо ніяких причин побоюватись, щоб її участь у нашій національно-громадській праці могла принести якунебудь шкоду загальній справі і збільшити хаос, на який так часто доводиться нам нарікати. Чи не моглиб ми нині щиро повірити, що неодна із суто-жіночих прикмет така як мягкість, спочутливість, самозбережливий інстинкт, може й інстинктовий дипльоматичний хист можуть причинитись у неодному випадку до оздоровлення нашої духової атмосфери і стати позитивним чинником національно-суспільної праці.

Варшавські настрої по крівавім атентаті.

(Кореспонденція з Варшави.)

Варшава, 21. VI. 1934.

Крівавий атентат на вулиці Фоксаль, що її вже перейменовано на вулицю Броніслава Перацького, над висвітленням якого з великою енергією працюють органи влади, викликав у польській опінії таке сильне враження, що політичні наслідки його без сумніву будуть ще довго відчуватися.

Загострення внутрішнього політичного курсу й декретування так званих ізоляційних таборів є виявом того занепокоєння, про яке писала „Ґазета Польска“ другого дня по атентаті, зазначуючи, що вісім років праці (травень року 1926 — червень 1934) над зміцненням Польщі ще не вистарчило і що ще тепер серед громадянства не зникли огнища крайніх метод боротьби і навіть терору, які прагнуть викликати неспокій та потрясення.

Ще докладно невідомо, в яких саме місцях повстануть ці ізоляційні табори, проте варшавські поголоски вже кажуть, що один з таких таборів буде заложений на Поліссі, а другий в Келецькому воєвідстві, біля Олькуша.

Є це очевидячки, цілком непровірена поголоска.

У найближчих днях будуть автентично оголошені всі подробиці про організацію ізоляційних таборів.

Про реґулямін цих таборів сказав декілька слів премієр Козловський у свому інтерві представникові проурядової аґенції „Іскра“, підкреслюючи, що внутрішній лад по ізоляційних таборах буде дуже тяжкий і суворий і що всі увязнені по таборах підозрілі елементи відчують на собі караючу руку держави.

Запровадження ізоляційних таборів майже безпосередньо по візиті міністра Ґебельса у Варшаві, який у свому рефераті чимало казав про виховну їхню ролю в Німеччині, дало підставу для їдких зауважень частини преси, що, не дивлячися на слова Ґебельса, що нібн зарядження націонал-соціялістів не є товар експортовий, то всеж дещо з них надається для експорту.

Булаб проте помилка думати, що репресивні заходи вичерпують образ настроїв по атентаті.

Появляється чимало політичних проектів, яких значіння тепер ще не легко оцінити.

Ось, наприклад, орґан радикального крила урядового табору „Курер Поранни“ виступає з проектом поширити суспільну й політичну базу урядового бльоку через притягнення лівих елементів та через навязання щільнішої співпраці з селянством та робітниками.

Стоїмо — пише „Курер Поранни“ в одній зі своїх передових статтей, присвячених цій справі — перед дивним явищем, що Польща, яка в момент перевороту в травні 1926 року бачила скрізь поруч з жовнірами також і робітників, що виступали по стороні ініціяторів перевороту, тепер їх у лавах своїх борців не бачить.

Вина цього лежить — продовжує „Курер Поранни“ — по обох сторонах і далі він пропонує виробити мінімальну програму соціяльних реформ, якіб погодили всі робітничі групи, включаючи навіть і ППС.

Ця пропозиція концентрації польського радикалізму викликала мелянхолійні завваження з боку соціялістичного „Роботніка“ про нерівність у положенні, в якому перебувають ППС і санаційні радикали з „Курєра Поранного“.

У тому часі, як „Курер Поранни“ може висловлювати свої погляди без жадних обмежень, соціялістичний „Роботнік“ є обєктом цензурного олівця, який конфіскує майже всі принципові статті на тему внутрішньої ситуації.

Низка статтей „Курєра Поранного“ про потребу внутрішньої консолідації і поширення суспільної бази проурядового бльоку в усякому разі є красномовним документом внутрішніх ферментів і „переоцінки цінностей“.

І хоч тепер уже видно, що ініціятива „Курєра Поранного“ заздалегідь засуджена на невдачу, то всетаки сам факт такої ініціятиви є дуже характристичною рисою настроїв польського суспільства по крівавім атентаті 15. червня.

М. Р.

Міжнародні хліборобські дні в Будапешті.

(Власна кореспонденція з Будапешту.)

Будапешт, 18. червня 1934.

VI.

Наради XVI-го Міжнародного Хліборобського Конгресу доходять до кінця. Сьогодні рано збирається редакційний комітет для устаління остаточної редакції внесків на друге і останнє пленарне засідання Конгресу, яке відбудеться пополудні.

Треба згадати ще про важні наради **Міжнародної Конференції Аграрного Кредиту**, яка радила поруч з Конґресом, заступаючи рівночасно окрему секцію Конгресу для цеї справи. Питання порушені на цій конференції зводилися до таких головних тез: 1) неможливість сплати хліборобських кредитів, затягнених у часах, коли збіжа, чи інші сільські продукти, були 3—4 разів більше варті; 2) урегульовання коротко- і довгоречинцевих кредитів на селі; 3) роля хліборобських банків у сучасний мент; 4) роля держави в налагодженні хліборобського кредиту. Поодинокі реферати торкалися у своїх рефератах ріжних точок цих тем, ілюструючи справу представленням положення хліборобського кредиту у своїх країнах.

Також поруч з Конгресом радила **Міжнародня Конференція для устаління родоводових книг,** яка на основі обширних звідомлень переказала свої внески Секції плекання тварин Конгресу та поручила їх до приняття в усіх державах.

Нагоду Конгресу використала теж **Міжнародня Федерація Агрономів,** яка відбула свої чергові збори та приняла низку внесків про поширення цеї організації в цілому світі.

Поза тим були також імпрези більше льокального характеру. І так мадярські агрономи скористали з прибуття відомого віденського вченого з ділянки плекання рослин і науки унаслідження проф. **Чермак-Сайзенеґґа** і запросили його на прилюдний реферат про новіші досліди над схрещуванням збіжа. Зновуж Мадярське Товариство для досліду закордонних відносин запросило на прилюдний виклад шефа Міжнародного Бюра праці в Женеві **Пальма-Кастіліоне** на тему „Початки, розвиток та висліди Міжнародної Організації Праці“.

Треба признати господарям, що використали кожну хвилину, щоби дати гостям нагоду зустрітися з усім новим і цікавим, що діється в господарському, а передовсім хліборобському світі.

VII.

Тепер ще дещо про іншу сторінку Конгресу. Господарі підготовили дуже старанно фаховий бік нарад, але неменше дбайливо вийшла і друга частина: офіційні приняття і товариські імпрези. Тут видно було вправну руку комітету пань, який в цілости взяв на себе цю неменше важну частину праці, — щоби члени Конгресу розіхалися не тільки з добрими вислідами нарад, — але і з гарними враженнями з цього соняшного краю.

Вже в перших днях відбулися приняття у президента парляменту та у міністра хліборобства для членів Конгресу. В театрі та в опері уладжено для членів Конгресу спеціяльні святочні вистави з чисто мадярським репертуаром. Уладжено святочне відкриття Хліборобського Музею, який відкрив реґент Горті. Уладжено прогульки по Будапешті та околиці, прогульки до фабрик хліборобських машин, до королівських винних пивниць в Будафок, до хліборобських кооперативних установ і т. д. Використано кожну хвилину, щоби дати можливість членам Конгресу бачити Мадярщину з ріжних сторін, щоби пізнати її красу, колишнє багацтво — і сьогоднішне приниження.

Годі спинятися над усіми цими імпрезами подрібно. Але треба підкреслити одно: що всі вони мали провідну думку, якою було те, щоби виказати, як великою кривдою для Мадярщини є мир у Тріянон, та яка це фатальна помилка для цілої Европи. І тому перше місце, на яке вас ведуть — це площа мадярської ірреденти. Чотири могучі статуї представляють долю чотирох відтятих від батьківщини частин, а перед ними на пів-машті, в жалобі народній прапор. По середині з квітів карта Мадярщини: колись — і сьогодні. А довкруги напис: „Вірю в Бога; Вірю в Батьківщину; Вірю в справедливість божого Провидіння; Вірю, що Мадярщина буде могутньою — Амінь.“ Це мадярська народня молитва. Її відмовляють діти в школі перед наукою — і по науці. Нею починають всякі публичні виступи, нею закінчують народні свята. Коли бачите мадярів, що стоять з відкритими головами перед своїм народнім прапором, — а бачили ми там і архикнязів, — то так і пробивається в них одне: вони **вірять,** що так буде. І хоч сьогодні видається воно абсурдом, щоби колинебудь привернути Мадярщині її давні народи, хоч довкруги озброєні сусіди, хоч сьогодні Мадярщина маленька і безсильна, то вони ні на мент не тратять **віри** у свою долю і працюють на кожному кроці, щоби цю віру — перемінити в діло.

Може це й зайве — але характеристичне: з сьогоднішних часописів. Одна англійка згубила в Будапешті торбинку з досить великими грішми, адреси не було — тільки назва готелю на карточці. До двох годин приніс торбинку до готелю бідак — і віддав і не хотів приняти нагороди. Коли пізніше чужинка переглянула, чи все в порядку, найшла карточку від находника: він, колись багатий шляхтич, сьогодні не має що їсти і вартість кожного сотика для нього спасіння: але грошей не прийме, тільки просить, щоби вона — чужинка — де могла заступалась за його батьківщину. Цей теж вірить у свою батьківщину — і бодай так їй помагає.

Але не тільки те. По вікнах крамниць, на хатах по селах бачите жалібні карти колишньої і теперішньої Мадярщини. Три слова виписані всюди: „**Nem, nem soha!**“ — Ні, ні, ніколи!“ І цих слів держаться мадяри від дитини — до регента держави, від приватного життя — до великих принять чужинців. Бо Мадярщина **мусить** бути великою, могутньою, славною. Всякі є дороги розуму — і почування. Але почування збудоване на такій вірі є величаве — і небезпечне. Тому, коли французам, англійцям, бельгійцям, чехам, румунам, югославянам з запалом і вірою говорить провідник про майбутнє своєї батьківщини — ви бачите відкриті, похилі голови — і ніякого спротиву, ніякої насмішки. Вони мабуть теж знають, що ця сила духа, воля народу і віра в перемогу сильніша від танків та гармат.

Та мало булоб, колиб пізнати Мадярщину тільки зі столиці. Тому дали нам можливість побачити і край, може не на найвищому ступені господарської культури, але дуже подібний до наших сторін, край сонця і невимушеної радости, з барвними одягами народу, з його звичаями і забавами та танками, з його радістю життя, яка мабуть і є підставою його сміливих бажань і мрій.

Інж. д-р Евген Храплнвий.

Ширіть наш часопис!

Трагедія Кобринської.

(З нагоди Жіночого Конгресу.)

Може Жіночий Конгрес, що від 23. ц. м. радить у Станиславові, і звязані з ним публікації визначать належне Кобринській місце в історії українського феміністичного і політичного руху. Але наврял, чи будуть при цій нагоді займатись психольогією діячки та письменниці у звязку з подвійною її працею. А саме деякі сторінки цієї психольогії розяснюють її внутрішні конфлікти та непорозуміння зі своїм середовищем і вони кидають нове світло на постать Н. Кобринської[1]).

Працюючи прилюдно, К-а теж зазнала горя. і не без причини вона в свому завішанні вмістила постанову, щоб на її нагробку найшовся напис: „Мене вже серце не болить". Тим то я Ольга Дучимінська, наймиліша К-ій із усіх її учениць і найбільш нею цінена її співробітниця, заговорила в „Новому Часі" з 18. ц. м. про „велику трагедію" в житті К-ої. Отже я, знаючи теж духове обличчя К-ої, є тої думки, що про її трагедію треба сказати більше й дещо інакше, і варто пригадати, що К-а вийшла переможцем.

На її життеву трагедію вже заздалегідь зложилося звичайне розладдя між засвоєними родовими традиціями і наміченою метою суспільної праці. Гарна з вигляду, в аристократичній, священичій родині дбайливо вихована й освічена, придбала собі К-а, крім широкого знання, високу товариську культуру — була „це справжня дама з товариства". Насправді вона ніколи не зжилася з демократичним світом, хоч від нього перебрала ідеї, навіть боролася за них. То розум поклав їй таку мету, але чуття всю її відмежовувало від демократії, найпаче галицько-української. У глибині душі К-а назавжди залишилася аристократкою.

Ще важче було їй поза сферою думки й теорії погодитися на рівність жінки й чоловіка в товаристві. При сподіваній реалізації теорій вона остання подалаб була руку, щоб хтось перевів її через кладку.

Як діяч К-а з природи річі мусіла виступити під поступовим прапором; колиж поступовці (1890 р.) заснували радикальну партію, К-а наблизилася до неї. Адже піддержувала вона вже звязки з Драгомановом, Франком, Павликом, Терлецьким, а програма радикальної партії з 6. Х. 1890 р. (головно щодо політичних і освітних справ) виразно ставила рівність жінки з чоловіком. Небаром радикальний часопис „Народ", виконуючи ухвалу партійного зїзду отворив навіть окрему рубрику: „Жіноча справа". Хоч К-а підносила застереження проти програми радикальної партії, хоч іще зосібна підкреслила розходження з радикалами в жіночій справі, бо радикали підтягали цю справу виключно під клясовий знаменник і механічно поставили її на чисто професійну плятформу, — проте всі громи, кидані українською більшістю на радикалів, посипались послідовно на особу К-ої, на її феміністику й белетристику. Зважмо тільки: Сьогодні програма К-ої (доступ жінкам до всіх шкіл, професій й політичних прав) — уже пройдені стовпи; провід жіночого руху пересунувся до найсильнішої української партії, у звязку з тим число й сила противників і сума застережень проти феміністики сьогодні дуже ослабли — а проте, чи зараз після проголошення Жіночого Конгресу не розігралася різка баталія на сторінках **„Діла", „Мети", „Нової Зорі", „Гром. Голосу"?** Вона ще в памяті у нас усіх, тимто й легко нам уявити собі висунену на обстріл позицію К-ої і то (не забуваймо!) 30, 40 і 50 літ тому. Наскільки менше було тоді часописів і охочих до пера, настільки більше облегчувалась енергія у сплітках про „вільну" любов, речинцеві шлюби, подружжа на пробу і т. д. Як усе те вражало К-у, виховану на Клементині Гофмановій-Таньській, як боліло те все жінку непорочно чистy, романтично вірну покійному чоловікові — чи треба казати? А сама співпраця з носіями поступових ідей? Боєвики, переважно селянського й маломіщанського походження, переважно молоді, ще невироблені люди — страшно грали на нервах К-ої. Колись поет Гайне писав, що відколи почав ходити до демократичного клюбу, треба було витрачати вдвое більше на мило. К-а зробила тільки сальоновий натяк на свої розходження з радикалами в тактиці[2]), а вимовним слідом цих взаємин є Павликові листи і сьогодні можемо тільки подивляти силу, гарт волі у ніжної жінки, що здавила особисті уподобання, поборола пересуди доби і витревала в боротьбі під поступовим прапором.

Другий ворог К-ої це: **село**. Саме село внесло дуже багато цінностей у наше національне відродження, в літературну скарбницю і служить нам за резервуар сил. Та тільки — не забагато села і ніяк не повинно воно верховодити! Пригадаймо собі, як змарнувався на селі буковинський поет Федькович, пригадаймо нашу галицьку політику й суспільну організацію з тих десятиліть, доки провід спочивав у руках сільської інтелігенції. На селі може встоятися тільки льокальний організатор, якщо дістає вказівки від проводу. Але не повинен провід краевої організації сидіти на селі. А саме так робила К-а: заложила жіноче товариство в Станиславові (чому не у Львові?) і поїхала до Болехова. Очевидно, товариством почали правити станиславівські жінки і за призбирані гроші не придбали для освітнього товариства книжок, а купили чашу для свіжо призначеного єпископа Пелеша. Через цей противний статутам крок товариства К-а усунулась і придбала за те собі марку атеїстки.

Згодом прийшло до першого освітньо-політичного виступу укр. жіноцтва, К-а скликала на день 1. вересня 1891 р. перше жіноче віче не до Львова, а до Стрия[3]) бо жила вона в Болехові під Стриєм, зате польське жіноче віче було скликане до Львова (1892 р.) і К-ій довелося виступити на ньому тільки з рефератом, очевидно, в характері запрошеного гостя.

Не досить, бо вийшов іще один інцидент, уже через жіночий часопис. Коли К-а почала робити заходи, щоб услід за „Першим Вінком" пустити другий альманах, обізвались у Львові голоси за часописом. З уваги на К-у, що перебуваючи в Болехові, не могла редагувати часопису, зглядане віче в Стрию ухвалило більшістю голосів резолюцію за альманахом. Це був початок розходжень серед самих поступових жінок, прихильниці часопису не замовкли, а в пресі порушив цю справу навіть Франко (Народ, 1891, стор. 304).

Кілька років пізніше зважилась нарешті К-а на переносини до Львова, але цей крок не був достаточно підготований[4]) і не вийшов із порозуміння з жіночими колами. Ці кола були ще надто слабі, щоби фінансувати видавництво й оплатити редакторку, — К-а власне числила і на гонорарі й на інші ще літературні заробітки, бо може не знала, що журналісти і співробітники Н. Т. Ш. й Видавничої Спілки з бідою тільки могли вижити. Не числилася К-а і з тим, що в неї не було снаги до таких заробітків, бо вона працювала солідно, але дуже поволеньки і не володіла добре мовою. Тимто К-а, побачивши, що доходи з поля в Белелуї і з господарки в Болехові не покривають львівських розходів, затужила за Болеховом, після 4 місяців кинула львівське помешкання (при Бальоновій вул. 15, І. пов.) і вернулася на свою посілість у Болехові.

Без сумніву, побіч мотивів матеріяльної натури треба покласти й опозицію львовянок і львовян до К-ої. К-а на селі вже відвикла від критики, бо не стрічалася з нею в найближчому окруженні. А тут і в редакціях і в товариствах і в каварні — скрізь її почуєш. У каварні (Шнайдра і Центральній) безсмертний гуморист і незабутній цинік Лесь Мартович[5]) не тільки К-ій міг напсувати крови, але й пос. Окуневському і всім політикам.

Так була ця львівська прогулька доволі прикра. Але була і повчаюча, а навіть корисна. Вона показала К-ій і всім, що з поширенням фемінізму її диктатура з села вже не встоїться; що треба було вже призадуматися над новою формою організації; що в ширшій організації добір співробітників не завжди залежить від самого проводу. Водночас цей побут у Львові приніс К-ій великий успіх у літературній ділянці: стаття проф. Грушевського про неї (Л. Н. В. 1900, том ІХ) і дві збірки новель, випущених Видавничою Спілкою у Львові: „Дух Часу", „Ядзя і Катруся". Одно і друге тісно звязане із особистим зближенням К-ої до Марії Сильвестрівни Грушевської у Львові; в Болехові К-а довго міркувала, кметикувала, обчислювала кошт друку й не рішалась, а ось і без кошту вийшло і ще гонорар дали[6]).

І ще одне на закінчення: в звязку з тим, що всякі матеріяли до друку доводилося К-ій передавати з Болехова до Львова, дещо забагато заслуг на її кошт припало тодішнім редакторам. А насправді, вони не мали ні більше клопоту ні більше заслуг ніж теперішні редактори, що теж виправляють рукописи дописувачів і авторів.

Третя трагічна проблема в житті К-ої міститься в запиті: „родина, чи громада?" і до чому вяжеться з попередньою (місто чи село), хоч на інших основах завязалася. А саме, К-а, як бездітна, але заможня вдова і тямуща людина мусіла її поставити перед собою, бо письменник і суспільний діяч вяжеться з громадою тісніше ніж пересічний чоловік, вяжеться і з сучасністю і з історією. Отже в родині К-а зазнавала виїмкової пошани і в її крузі так наче розвагу стрівала після невдач, а хочби тільки турбот у прилюдній праці. Але така ідилія, ба, навіть сама гармонія в родині дуже попсувалася, відколи вийшов до неї д-р Величко і замешкав під одним дахом із К-ою, подружившися із старшою її сестрою. Тоді довелося К-ій зазнати горя, критики і важких зневаг.

Висловом хитань К-ої між родиною і громадою були два її заповіти. Перший, письменний із 1914 року, зроблений у користь громади. тямила в ньому тестаторка й те, що вона письменниця, тим то веліла вона спадкоємцям видрукувати її писання; лишила легат для визначеного нею редактора: згадала про свій нагробник, про писання батька Івана і т. д. Та перед самою вже смертю (1920) вона відкликала цей заповіт і подиктувала запрошеним свідкам свою останню волю, подуману в користь родини, докладніше: Орисі й Калини Величківних. Про писання вже ні згадки, а в висліді ось що вийшло: д-р Величко болехівську домівку К-ої, призначену нею на захоронку, наймив неохайним жидам, поле в Белелуї продав, на могилі заслуженої суспільної провідниці пишався малий, яловий хрестик без напису, згодом він похилився і впав[7]). Архів К-ої забрав д-р Величко на Радянщину та перше ще — як сам хвалився кільком поважним людям — попали такі папери, що йому не до вподоби були. Невідомо, кілько в тому правди, але це певне, що д-р Величко прилюдно не подав українській громаді найменшої вістки про цей архів, так начеб була то його приватна власність.

Таким робом добутки господарської, а дещо і з духової праці К-ої легко пішло в руках тих, що звязані з нею кровю. Зате духові її надбання для загального добра — перебрала. Іде

[1]) Наталія Озаркевич Кобринська, народжена 8. 6. 1855 р. в Белелуї (снят. пов.), від 1871—1882 замужня; овдовівши, замешкала в Болехові, у батька Івана, пароха і парлямент. посла. Перебуваючи у нього в Відні, належала до студентського товариства „Січ", де членами були її брати Льонгін і пок. Евген і тіточні брати Теофіль і пок. Ярослав Окуневські. Важніша була знайомість із Терлецьким (псевдонім Іван Заневич), бо цей намовив її писати, відчитав „Паню Шумінську" (тепер „Дух часу") на сходинах Січи. Пів року була К-а в Цюріху, їздила до Женеви, познайомитись із Драгомановом. Рік 1884 перше освітне жіноче товариство в Станиславові; 1890 петиція до парляменту за доступ жінок до вищої освіти; 1891 перше жін. віче в Стрию; 1892 укр. реферат К-ої на поль. вічі у Львові. — Видавництва і писання: 1887 Перший Вінок; 1888 Відповідь на критику Пер. Він.; 1893—96 три випуски Нашої Долі; 1899 збірка новель „Дух часу"; 1904 „Ядзя і Катруся" і „Казки". Надто декілька літ. критич. статтей, окрема брошурка про Ібсенову „Нору" і один випуск Жіноч. Бібліотеки. — Померла Кобринська 20 І. 1920 р. Теперішній Конгрес у Станиславові звязаний із 50-літтям першого освітн. жіночого товариства заснованого Коб-ою.

[2]) Лист до Ом. Огоновського; гл. його Іст. укр. літер., III, 1269.

[3]) Це товариство називаємо першим, хоч від 1878 року було у Львові „Общество русских дам", але воно мало чисто філянтропійний статут, головнож мало дбати про прикрасу Успенської церкви у Львові.

[4]) Опис того віча, що зачинило двері навіть перед кореспондентами (бо не жінки!) найдуть читачі в „Ділі" (1891 ч. 187) і в „Народі" (1891 стр. 282).

[5]) К-а виїхала до Львова по смерти батька, коли і так треба було вступитися з парохіяльної захати.

[6]) Редактор „Гром. Голосу".

[7]) Хіба тільки для докладности згадаю, що у Львові зродилась у К-ої концепція до її „Liebesahnung" навіть у Львові...

[8]) Про це був у „Ділі" (1926 р.) допис без літературної вартости.

ями з нею звязана, інтелігентна громада і знає їм ціну.

Джерело четвертої життевої трагедії К-ої було в тому, що вона в прилюдній праці — не найшла себе. Сьогодні всякому ясно, що сила К-ої в її наукових і популярних розвідках, у публіцистиці, а не в белетристиці. Але сама К-а не мала тієї певности, найпаче в хвилинах зневіри до політиків: вона не здавала собі справи з того, що белетристика тільки миліша їй особисто, а не сильніша за публіцистику. Не хотіла К-а сказати собі, що писати новелі, хочби в обороні покривджених, куди менше складна справа ніж праця з демократами і для пролетаріяту*). В самій знов белетристиці К-а теж не знала своєї ваги і сили. Вона була реалістка, але коли і в нас прийшла пора на модерну, коли придбала собі слави Кобилянська, тоді К-а намагалася добачити в своїх писаннях усі модерні течії, а далі заризикувала трансцедент (Душа, Омен, Св. Миколай, Казки) — і то невдатно.

Очевидно, в перспективі часу справа виходить для нас ясно, але жива людина у життевій боротьбі шукає доріг, виробляє методи, помиляється. На грані двох діб усі письменники (Шашкевич, Куліш, Франко, Грінченко) розкидались. Таке було і з К-ою. Але її талант, енергія і завзяття довели до того, що історія української політичної думки визнала К-у одним із визначніших суспільних діячів і першою українською феміністкою. При тому авторка „Виборця" і новелі „Задля кусника хліба" має своє місце і в історії української літератури.

Денис Лукіянович.

*) З критиків один тільки М. Павлик („Народ" 1890, стр. 42) отверто цінив К-у не письменницю, а феміністку.

ЖІНКИ І МИ.

Львів, 22. 6. 1934.

Жіночий Конгрес неодного з нас заставив призадуматись над жінкою, її ролею і завданням, а спеціяльно призадуматись над ролею і заданням української жінки.

Возьмім перше справу загально.

Жінки добиваються повної рівноправности з мужчинами. Це їх право і вони напевно діб'ються свого. Одначе, на мою думку, багато в цім усім такого, що жінкам не виходить на користь. Добиваючись рівноправности почали жінки думати про рівність і з цього вийшло переборщення. Жінки ніколи не можуть бути мужчинами і на це не порадить ніяке наслідування. Жінки ніколи не зможуть займати деяких становищ; і на це не поможе ніяка рівноправність. Жінки не потраплять ніколи ні так писати, ні так малювати, ні так грати як мущини і цього не змінить ніяке виховання.

В мистецтві: в музиці і малярстві жінки наслідують мужчин і тому не дали великих мистців. Ніхто з нас не цікавий на образ малярки, яка малює „зовсім як мужчина", чи на музичний твір, під яким можна булоб підписати навіть доброго музика, але мужчину.

Жінка має в мистецтві виявляти жіночі цінности і тільки тоді може дати геніяльні твори.

В ділянці красного письменства жінка двигнулась найвище, але мені здається, що саме завдяки тому, що не затратила своєї жіночости, хочби це була навіть така „мужеська" письменниця як Леся Українка.

Наслідування мужчин грянуло з особливою напругою після полумінних промов пані Пенкгурст. Мистецтво, спорт, мода навіть рухи.

Спорт потрібний кождій людині для піддержання здоровля і плекання тіла. Але чи жінки якраз мають управляти ті самі спорти, що й мужчини. Адже фізична будова одних і других перечить цьому. Не знаю, як виглядає ця справа під медичним кутом погляду, мені здається, що жінкам непотрібні біги на десять кільометрів, ні копаний мяч, ні дужання, ні бокс. Куди не крутити — жінка мусить задержати багато ніжности, бо це випливає з її природи і з віднічних законів, яких не можна безкарно нарушувати. Адже навіть у звіринім світі це дуже різко зазначене — значить воно нормальне і не штучне. Тимчасом наслідування мужчин у спорті позбавляє жінку неодної з її гарних прикмет і — скажім щиро — оногавює її.

Придивимося моді.

Був час, коли запанували вузенькі спідничкі, ба навіть королі моди лянсували штани замісць спідниць. Тепер прийшла мода на широкі плечі, так ніби жінка має імпонувати фізичною силою. Були навіть спроби завести для мужчин „жіночу" моду, щоби зрівняти оба поли. Всі памятаємо ці смішно широкі штани і коротенькі, вузькі блюзи, які з мужчин робили щось ніби жінку в спідниці. Одначе „жіноча" мода в мужчин не вдержалася, а в жінок „мужеська" панує до нині.

Ніхто з моїх знайомих не захоплюється рухами жінки, яка йде великими кроками, запихавши руки в кишені і пригорбившись недбало. Що правда „зовсім як хлопець", але — на її шкоду — „зовсім як не жінка".

Студії, посада, самостійність — усе те великі речі, але подружжа таки завжди лишиться найбільшою.

Не тільки для жінок!..

А тепер про нашу українську жінку.

Багато разів і перед не одним я твердив і тверджу: Українська жінка це ліпша половина народу, якій народ дуже багато завдячує. Культура хати, устна словесність, вишивки ось ті безсмертні твори духа української жінки, які свідчать про її всесторонню талановитість. І в мистецтві та літературі українська жінка займила поважне, а напевно займе ще поважніше становище. Але як у народній творчости не забула, так тут не повинна забути, що жінка є жінкою і творчість її мусить бути жіноча.

Перед українською жінкою стоять отвором усі наші установи, всі наші суспільні будови і ждуть на її працьовиті руки. „Просвіта", „Рідна Школа", кооперація — всюди жінки багато зроблять, але як робітниці, а не як робітники.

Нація потребує здорових жінок, бо вони в першу чергу дають життя новому поколінню. Спорт для них є конечний, але не в смішній, наслідуючій формі. Не все, що для мужчин добре — є добре для жінок і на те нема ради. Модний тип коротко обстриженого, тяжкого в рухах, недбалого дівчура, якщо має успіх, то тільки переходово. „Вічна жіночість" — ніколи не перейде до історії, так, як ніколи не буде ждати на сватів.

Українська жінка мала тверде життя. Її нарід осів на благословенній, але й на проклятій землі. Від тисячліть не знала та земля спокою. Набіги степових кочовиків, інвазії сусідів — усе те тяжко відбивалось на її мешканцях. А в першу чергу терпіла жінка.

„Де не лились ви руські сльози жіночі!"..

Не диво, що серед таких обставин українська жінка виховала сентиментальний нарід, бо вже в колисці вливала в його душу сум і тугу. Виховувала своїх дітей переважно сама, ждучи або вже й не ждучи свого чоловіка з поля боїв.

Саме про українку як матір і виховницю кілька слів на кінець.

На мою думку — українка дуже добра мати, але дуже лиха виховниця. Більш заподадливу матір тяжко собі уявити, але чи не в тім і хиба виховання. Втерся в нас термін „мамин синцьо" — на означення правда дуже чемного, милого і доброго хлопця, але життєвої каліки. Це безгранична любов матери виплекала ніжну, але дуже крихку квітку.

Жіночий Конгрес буде займатися всіми жіночими питаннями. Нехай-же він займеться в цілій повноті жінкою як виховницею нашого молодого покоління. Нехай намітить шляхи на майбутнє і дорогу до поправи.

Українська нація жадає від української жінки, щоб вона твердше виховувала діти, як це було досі.

Роман Купчинський.

Розвязання читальні „Просвіти" в Любіні Великому.

Нам прислали відпис рішення городецького старости такого змісту:

Starosta gródecki do L. B. P. 16/2/34. Gródek Jagiell. dnia 6. maja 1934.

Do P. T. Zarządu Stowarzyszenia p. n. „Czytelnia Proświty" w Lubieniu Wielkim do rąk przewodniczącego P. D-ra Hryhorja Czwartackiego, lekarza w Lubieniu Wielkim.

Na podstawie art. 16 prawa o stowarzyszeniach Rozp. Prez. Rzpltej z 27/X. 1930 Dz. R. P. Nr. 94 poz. 808, zawieszam wszelką działalność stowarzyszenia p. n. „Czytelnia Proświty" z siedzibą w Lubieniu Wielkim, ponieważ działalność tego stowarzyszenia zagraża bezpieczeństwu, spokoju i porządkowi publicznemu.

W szczególności stwierdzono, że członkowie tamtejszego stowarzyszenia, a zarazem chóru stow. śpiewają w lokalu stowarzyszenia oraz z okazji imprez stowarzyszeniowych pieśni o treści podburzającej i pochwalającej czyny zbrodnicze.

Z tego powodu Zarząd stowarzyszenia otrzymał reskryptem tut. z dnia 2/3. 1933 L. B. P. 5/3/33 Lp. 15 ostrzeżenie, że w razie ponowienia się podobnych jak wyżej incydentów, lub jakiejkolwiek działalności kolidującej z bezpieczeństwem, spokojem lub porządkiem publicznym ze strony członków tamt. stowarzyszenia wzgl. chóru, spowoduje zawieszenie działalności stowarzyszenia.

Nie bacząc na to ostrzeżenie, Zarząd Czytelni urządził w dniu 19/1. b. r. nielegalne zgromadzenie pod przewodnictwem Kaleniwicza z Gródka J.

W dniu 10/4. b. r. członkowie chóru tamt. Czytelni wspólnie z chórem z Lubienia Małego złożyli na grobach ukr. żołnierzy wieńce z demonstracyjnemi odznakami, oraz odśpiewali wiązankę pieśni o treści podburzającej.

Fakty te, oraz szereg innych demonstracyjnych i nielojalnych wystąpień członków stowarzyszenia „Czytelnia Proświty" z Lubienia Wielkiego stwierdzaja dowodnie, że działalność tego stowarzyszenia wykracza przeciwko obowiązującemu prawu, ustalonemu dla stowarzyszenia zakresowi i sposobom działania i temsamem dalsza działalność tego stowarzyszenia zagraża spokojowi i porządkowi publicznemu.

Decyzja o zawieszeniu jest natychmiast wykonalną.

Zarazem stosownie do art. 25 prawa o stowarz. zarządzam tymczasowe zabezpieczenie majątku stow. „Czytelni Proswity" w Lubieniu Wielkim w ten sposób, że prowadzenie spraw niezbędnych, związanych z tym majątkiem, a **sprowadzających się li tylko do ochrony** majątku ewent. regulowania należności za lokal i t. p. niezbędnych czynności, **z wykluczeniem istotnej działalności stowarzyszenia** — poruczam wyjątkowo dotychczasowemu Zarządowi Stowarzyszenia.

Od decyzji niniejszej przysługuje prawo odwołania za pośrednictwem tut. Starostwa do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie w ciągu dni 14-tu licząc od dnia następnego po jej doręczeniu.

Starosta gródecki: Frączkowski wr.

Конфіската „Діла“.

Вчорашне (163) число „Діла“ підпало конфіскаті за одну замітку на першій стороні. Це вже 26-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Статистика преси на Сов. Україні.

На основі „Ізвестій“ в 1932 р. на Совітській Україні було 1.159 часописів, в 1933 р. — 1.934, а в 1934 р. — 2.180. В цілому Совітському Союзі тільки третина часописів виходить у російській мові. З часописів, що появляються на Совітській Україні, 89 проц. виходить в українській мові. (ВУ)

Всеукраїнський зїзд совітських письменників.

В Харкові розпочалися 16. ц. м. наради першого всеукраїнського зїзду совітських письменників. Президія Всеукраїнської Академії Наук вислала зїздові привіт, ствержуючи, що цей зїзд є новим великим етапом будівництва української пролетарської культури, національної щодо форми, соціялістичної щодо змісту. „Під проводом великої партії Леніна-Сталіна українська пролетарська культура осягнула нечуваний розвиток, борючись з українським націоналізмом як головною небезпекою даного етапу на Україні, як також з великодержавним шовінізмом, з національною обмеженістю з буржуазним формалізмом у всіх його проявах“. (ВУ).

З Харкова до Київа.

У звязку з перенесенням столиці Совітської України з Харкова до Київа редакції часописів „Червона Армія“ і „Красная Армія“ перенесено з днем 8. червня до Київа. (ВУ).

Затроєна вода.

ШИКАҐО, 22. 6. ПАТ. Підчас пожежі великої різні у Шикаґо дня 19. травня вогнева сторожа брала воду пити з водопійла для худоби. Тепер виявлено, що ця вода була затроєна і пожарники захворіли на тифоїдальну фебру. Один з них вмер, 40 є важко хворих, 200 інших находиться під обсервацією

III. Краєвий Здвиг Українського Сокільства.

Подаємо до відома, що першого дня Здвигу, себто в суботу 30. ц. м. відбудуться такі точки програми:

В год. 9. ранку Служба Божа в Успенській церкві при вул. Руській. По Службі Божій святочне відкриття пропамятної таблиці в честь поляглих героїв-соколів в рр. 1914—1920, у будинку „Дністра“, де міститься домівка „Сокола Батька“.

Пополудні в год. 16. відбудеться панахида на гробі першого голови „Сокола-Батька“ інж. Василя Нагірного на Личаківськім цвинтарі, де зберуться всі львівські сокільські гнізда й поодинокі делегації з вінками.

Вечором в год. 20. відбудеться приняття для гостей в салях „Бесіди“ при вул. Рутовського.

*

Здвиговий Комітет рішив на останньому своюму засіданні дати дозвіл на поставлення на площі „С.-Б.“ всій українській національній пресі своїх кіосків чи стоянок на всі 3 дні Здвигу. Місце відступається зовсім безплатно, лише кіоски мусять бути затверджені відповідним референтом. Зголошування в тій справі в канцелярії „С.-Б.“.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ.

*

Здвиговий Комітет звертається отсим *до всіх власників колеса (ровера) чи мотоцикля* з проханням зголоситися в канцелярії Здвигового Комітету при вул. Руській 18. і взяти на себе труд впорядчиків. Всі соколи, власники колеса, і зі Львова, і з підльвівських гнізд мусять обовязково зголоситися.

Подаємо до відома Кооперативам, Всч. О. Парохам, Сокільським Гніздам та відпоручникам С.-Б на місцях, що канцелярія Здвигового Комітету розіслала до них **з д в и г о в і а ф і ш і**. Здвиговий Комітет просить афішів не нищити і не складати, лише розвісити на видних місцях у кооперативі, коло церкви чи в читальні.

Рівночасно з афішами розіслано до всіх сокільських гнізд **п о у ч н и к и** для соколів на Здвиг. Зі змістом поучника мусять усі соколи докладно запізнатися і на самім Здвизі всіх приписів безумовно придержуватися.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ.

Поділ впливів на морях.

Домагання Японії. — Нота Франції.

ЛЬОНДОН, 22. 6. ПАТ. „Дейлі Геральд“ бє на трівогу, тому, що Японія ставить вже на початку морської конференції далекойдучі вимоги. „Дейлі Геральд“ запевняє, що Японія домагатиметься від Злучених Держав і В. Британії поділу впливів на океанах. Китайське море і західну частину Тихого Океану залишає Японія для себе та зобовязується вдержати лад і мир на тих водах. Така вимога означає повну свободу рухів Японії на Далекому Сході. Ані Злучені Держави ані В. Британія на такі вимоги Японії не згодяться. Японія погрожує, що на випадок відмови буде домагатися повної рівноправности на морі. В. Британія не хоче попсувати приятельських взаємин зі Злученими Державами і тому висуває проєкт утворити в Льондоні постійне морське бюро. Його завданням було би узгіднювати збросння великих держав на морі. В. Британія змагає за всяку ціну осягнути компроміс і стати посередником між Злученими Державами і Японією. Одначе ледви чи Японія згодиться на такий компроміс.

Французький уряд переслав В. Британії ноту зі згодою брати участь у балачках перед скликанням морської конференції. Французький уряд застерігається, що не погоджується на обмежння розмов тільки між пятьма державами, які підписали морську умову в Льондоні. Франція хоче втягнути ще на конференцію представників СССР. Одночасно Франція хоче втягнути В. Британію до дискусії над рівноправністю у зброєннях Німеччини на морі, на що В. Британія не погодиться.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК. 10)

Мойсей Вернигора —

український Валаам.

Наводимо дальший текст списку Собанських:

„Вернигора так передсказував:

1. Місце на цьому острові, замешкане мачнивами, буде прикрашене коштовною і величною мурованою палатою, до котрої зїдуться два монархи для нарад зі собою“.

(Редакція „І. К. Ц.“ подала від себе таке пояснення: „Вернигора бачить палату кн. Демидова, де в 1787 р. відбувся зїзд Станислава Августа з царицею Катериною“).

Наші завваги.

Староста Суходольський певне питався Вернигори про **майбутність Польші.** І ціла фільма ясновидження Вернигори має за мотив саме оцю тему, як фільма ясновидження Валаама мала за мотив майбутність жидівського народу. Знамене і вповні правильне, що Вернигора зачинає свою фільму ясновидження від майбутніх подій, що стояли **найближче** до його місця перебування. Це найсильніше діяло на його ясновидючий змисл.

І власне такий початок передсказань Вернигори свідчить про їх автентичність. Староста Суходольський, що, як знаємо, не мав поняття про психольоґію ясновидця, ніяк не міг би був цього місця підробити.

Ось дальший текст документу.

„2. В польському краї небавом настане війна й великий заколот, а брат сплямиться кровю брата, будуть грабіжі, а чужі жовніри багато з того скористають, вкінці заповнять невільниками. Потім великі частину краю з трьох сторін відберуть, на що довго чекати“.

(Редакція „І. К. Ц.“ дає від себе пояснення: „Вернигора тут говорить про барську конфедерацію, про постій чужих військ у краї та про перший розбір Польщі“).

„3. Поляки, надалі в ненависти до свого короля, довго будуть продаватися. Брат брата буде продавати, вкінці розгориться пожар війни й решту частини польської землі розірвуть на три частини“.

(Пояснення Редакції „І. К. Ц.“: „Тут очевидно іде про продажність магнатів, Тарговицю, війну з Росією в 1792 р. і другий розбір Польщі“).

„4. Повстане в країні чоловік малий, хоробрий та не такої сили, щоб переміг ворогів. Того схоплять, а решту польського краю зовсім розберуть. Ріка Висла кровю поляків закраситься під столицею, а їх король не вмре в своїй столиці“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Тут мова про виступ Костюшка, про те, як його взяли до неволі та різню Праги. Далі передсказує третій розбір Польщі і смерть останнього короля на вигнанні. Як відомо, король Станислав Август помер у 1798 р. В Петербурзі“).

„5. Один далекий нарід, замордувавши короля, повстане — так, що багатьом королям і князям буде страшний, зловить одно королівство, а на відобраному від нього малому краї повстане частина поляків і новий уряд“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Бачить велику французьку революцію і повстання Варшавського Князівства“).

„6. В третьому році по повстанні тих поляків у великій частині світу буде велика війна, потім посунеться силач заходу й на чолі народів піде на схід і Смоленськ здобуде, одначе вкінці, скинений з верху величности, буде вигнаний на острів“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Пророцтво треба розуміти тим способом: У 1899 р. Варшавське Князівство було побільшене значною частиною австрійської займанщини. В три роки пізнише, себто в 1812 р. „західний володар“ Наполеон піднявся нещасливого походу на Москву, що був початком його упадку. Наполеон помер на вигнанні на острові св. Єлени“).

Наші завваги:

Всі теперішні передсказання Вернигори просто блискучі. — ледви чи в літературі світа є ще такі докладні передсказання світового значіння. Своєю ясністю та виразністю вони далеко перевищують передсказання старинного Валаама — хоч не сміємо забувати, що Вернигора досі бачив події тільки 50 років наперед, а Валаам бачив події 1000—1400 років наперед.

Староста Суходольський певне не чув тих передсказань від Вернигори в часі його візії (трансу), бо ненормальний психічний стан ясновидця мусів би був здивувати його, і він у своїй реляції натякнув би на це бодай кількома словами. Та мабуть до трансу Вернигори відноситься те місце з народньої традиції, де говориться, що Вернигора був **завмер**, що душа **втікла** з його тіла й **блукала по країні вічности** три дні, що до неї прийшов Янгол, струнув душу Вернигори в пропасть, і він якстій відзискав життя.

Вернигора імовірно подиктував свої передсказання старості Суходольському вже по візії. І хоч вони написані сухим, канцелярійним стилем, **всетаки пробивається з них стиль патосу**, яким звичайно говорять ясновидці в часі свого трансу (місце на острові буде „прикрашене коштовною і величною мурованою палатою“; „брат сплямиться кровю брата“; „брат брата буде продавати“; і т. ін.).

Найлекше було би вважати ці передсказання за підроблення expost; але тоді **Вернигора був би нерозгадною загадкою.**

Таке становище тільки тоді було би оправдане, якби такі передсказання були чимсь абсолютно неможливим. Але нинішня наука не може заперечити ясновидючости.

Ці передсказання Вернигори від 1 до 6 мають такий самий порядок і такий самий зміст також у тому списку, що його видрукував Лелевель у „Патріоті“ 1830 р. Тай ті списки, що їх бачив кс. Е. Ізопольський, у тих точках були згідні зі списком Собанських.

В дальших передсказаннях, як це вже завважав кс. Ізопольський, у різних списках виступають **значні незгідности.** Для порівнання подаємо дальші передсказання Вернигори в двох відмінних редакціях. (Далі буде.)

Для кого концентраційні табори?

Як зачувати з Варшави, в найближчих днях будуть оголошені місця, де влада влаштує концентраційні табори а також правильники для їх мешканців. Не відомо тільки, для кого вони призначені. З голосів варшавської преси виходить, що кандидати до концентраційних таборів будуть рекрутуватися з ендецької секції молодих народової партії, з народово-радикального табору, дальше з т. зв. червоного фронту, який творить ріжні жидівські угрупування як організацію до боротьби з ендецькими боївками, врешті з комуністів і українських „диверсантів". Отже табори призначені для скрайні націоналістичні угрупування ріжних народів і для польської боєвої лівиці.

По широкому світі.

— Папа виїде в перших днях липня ц. р. до літньої резиденції Кастель Ґандольфо, де буде сприймати на послуханнях.

— В Харкові розпочалася осьма сесія всеукраїнської санітарної ради при участи 300 делегатів з провінції та 170 з Харкова.

— Японська влада переводить ревізії по фабриках зброї, шукаючи комуністів і шпигунів, які викрадали таємниці виробу зброї.

— У пятницю 22. червня ц. р. у горах Таврус розбився літак з пасажирами. Летун і радіотелеграфіст убиті, а пятьох пасажирів легко ранені.

— Суд у Шверін засудив пятьох священиків за кару вязниці до 6-ох місяців за критику уряду і накликування до непослуху.

— Агенція Аваса повідомляє, що король Карло за кілька місяців поїде з офіційною візитою до Парижа.

— До Льондону виїзжає в найближчих днях польська делеґація під проводом директора торговельного департаменту міністерства торговлі Соколовського з метою заключити торговельну і мореплавську умову.

— Литовський суд засудив двох учасників перевороту на кару смерти. Президент Сметона помилував обох засуджених. Одному замінив кару смерти на 11 літ вязниці, а другому на 10 літ.

Загострення взаємин між Німеччиною і Литвою

Переговори Литви з Польщею.

РИҐА, 22. 6. ПАТ. З Ковна повідомляють, що німецький уряд заборонив привозити з Литви худобу і мясо та відкликав своїх ветеринарів з литовських різень. Німеччина не купує від Литви масла і яєць. Тому литовський уряд заборонив довозити товарі з Німеччини.

КЕНІҐСБЕРҐ, 22. 6. ПАТ. З Ковна повідомляють: Приїзд колишнього премієра Пристора до Ковна викликав живе зацікавлення в пресі і в політичних колах. Литовська преса присвячує побутові Пристора у Ковні багато місця на своїх сторінках. Вчора колишній премієр Пристор був присутній на академії в честь поляглих, яка відбулася в городі воєнного музею. Радіостація в Ковні сповістила в польській мові приїзд Пристора до Ковна. Литовська преса згадує про переговори полк. Пристора в Ковні і на провінції з визначними політиками. Здогадуються, що Литва і Польща навяжуть дипльоматичні взаємини і наладнають безпосередню комунікацію.

З Варшави повідомляють, що там повстало вже польсько-литовське товариство з метою зблизити до себе оба народи. В найближчих днях слід сподіватися приїзду до Варшави кількох визначніших литовських журналістів і діячів.

—o—

Страшний вибух у Москві

70 убитих і ранених.

З Москви надійшли до Риґи вістки, що ще в суботу 16. червня ц. р. у найбільшій хемічній фабриці ім. „Фрунзе" страшний вибух знищив 3 поверхове крило велитенських будинків фабрики. Число вбитих і ранених не відоме. Здогадуються, що число вбитих і ранених перевищає цифру 70. Большевицький уряд держить у тайні катастрофу та її розміри. ҐПУ зараз після вибуху окружило фабрику і веде слідство при участи делеґатів прокуратури і комісаріяту війни. ҐПУ арештувало кількох директорів та інженерів фабрики під замітом недбальства.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Роковини смерти бл. п. С. Петлюри в Бельгії. Як і в попередні роки брюссельське Т-во „Незалежна Україна" взяло на себе влаштування Академії памяти С. Петлюри, що відбулася в Брюселі 20-го минулого місяця. На Академію прибула українська еміґрація в небувалій досі кількости. Слід зазначити, що зійшлися українці з усіх українських земель. На Академії були відчити та промови. Присутні склали свою лепту на Укр. Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі. — 17. 6. в українській каплиці в Брюселі відбулася панахида за спокій душі по С. Петлюрі та за всіх поляглих за Україну.

— Перша українка доктором музикольоґії. Дня 20. червня ц. р. відбулася на Українськім Вільнім Університеті в Празі промоція п. Стефанії Туркевич-Лісовської на доктора фільософії (музичний відділ у д-ра Зд. Неєдлого, проф. Карлового університету в Празі) на підставі праці „Український елемент у творах П. І. Чайковського „Черевички" та Н. Римського-Корсакова „Ніч перед Рождеством" і порівнання їх з оперою Миколи Лисенка „Різдвяна Ніч". П-і Туркевич-Лісовська є родом зі Львова. Іспит зрілости зложила в 1916 р. в ґімназії СС. Василіянок у Львові. Від 1916—1918-19 р. студіювала музикольоґію на університеті у Львові, а рівночасно училася музики (фортепян) спершу у проф. Курца, а потім у проф. Ю. Лелевича. В 1920 р. зложила державний педаґоґічний іспит на музичній консерваторії у Львові. Від 1920 до 1922-23 студіювала на університеті у Відні і також після зложення іспитів дістала абсолюторію. В 1927 р. студіювала приватно композицію у проф. Шрекера в Берліні. Від 1930 до 1933 р. студіювала композицію на державній консерваторії в Празі (проф. Шін) і 1933 р. одержала абсолюторію. В 1933-34 р. студіювала композицію (містровська школа) у проф. Новака в Празі.

— Новий процес Лемика. Після процесу Мали дня 6. або 7. липня ц. р. розпічнеться перед львівським судом присяжних друга розправа проти студента Лемика, засудженого, як відомо, на досмертну вязницю за атентат у совітському консуляті у Львові. Він стане разом з іншими співобвинуваченими під замітом державної зради, участи і приготовлюванні атентату і т. п.

— Півтора години домової науки. З новим шкільним роком кураторії вводить новий правильник для вселюдних шкіл. В новім правильнику кладеться великий натиск, щоби не перетяжувати дітей домовою наукою. Праці, задавані до дому, не можуть займати більше часу як півтора години. Записування нот для дітвори найнижчих ступнів зноситься, а основою клясифікації має бути загальна опінія. Всі ученики й учениці перших відділів повинні переходити до відділів вищих.

— Кваліфікація громадських секретарів. Міністерство внутрішніх справ управильнило справу кваліфікації кандидатів на громадських секретарів. На будуче кандидати на громадських секретарів мають здавати іспити з 15 предметів. М. і. мають знати загальні приписи права, скарбовости, конституції, цивільної процедури, адміністрації, карного права і т. п. Іспити будуть складати перед спеціяльними самоврядними комісіями.

— Зловживання при стяганні податків. Перед карним судом у Стрию відбулася розправа проти Осипа Івашковича, начальника громади з Погару біля Сколього, за те, що при стяганні податків присвоїв собі 759 зол., фальшуючи притім книги. Івашкович вирівнав шкоду і на розправі боронився тим, що не знав, як ведеться фахово книги. Дістав шість місяців вязниці з припиненням кари на 4 роки.

— Навчання у вселюдних школах. З новим шкільним роком міністерство освіти вводить ріжні зміни у вселюдних школах з педаґоґічних і ощадностевих оглядів. У перших відділах вселюдних шкіл один учитель буде вчити всіх предметів. Вищі відділи будуть лучитися групами на спільні лекції з причини браку достаточного числа вчителів.

— Хто виграв на льотерії? В нинішньому тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграші на такі числа: 100.000 зол. на ч. 137215. 20.000 зол. на ч. 84203. 10000 зол. на ч. 162934. 5.000 зол. на ч. 33591. 2.000 зол. на ч. 94387 118838 22277 47361 111650. 1.000 зол. на ч. 29005 37796 43510 148442. 500 зол. на ч. 150621 6345 79900 114834 115563 136875. 400 зол. на ч. 422 6711 94842 105841 111028 113133 135967 150360 158218 165481 6324 42524 128663.

— Пропали через свідоцтва. Слідчий уряд у Львові шукає за двома молодими дівчатами, що пропали ще 15. ц. м. після роздачі шкільних свідоцтв. Є це 14-літна Антонина Сузинівна, дочка кельнера (вул. Ходоровського 11) та 11-літна Беля Ґлікштайн, вихованиця жидівського сирітського заведення при вул. Яцівській. Обі вийшли з дому по шкільні свідоцтва і більше не вернулись.

— Місто самогубів. На основі статистичних обчислень у Варшаві занотовано торік 1440 самогубств, переважно з причини безробіття. В порівнанні з іншими містами Европи Варшава займає перше місце щодо самогубств, даючи випередити себе тільки Берлінові, який має чотири рази більше мешканців. Цікаве, що між 1440 випадками самогубств занотовано тільки 10 анальфабетів.

— Львівська хроніка. На Ринку арештовано З. Ґутмана з Підгаєць, що ніс валізку, в якій находилося 90 запальничок, кілька тисяч камінчиків до запальничок і більша скількість сахарини, все з контрабанди. В лісі біля Персенківки знайдено висільника невідомого прізвища, що міг походити із середнього стану. Є це мужчина високого росту, одітий в чорне вбрання.

— Краєва хроніка. Купець з Борислава Пінкас Кальман повідомив поліцію, що підчас їзди зі Станиславова крізь Стрий до Дрогобича вкрадено йому в потязі з кишені портфель, в якому було 700 зол. і леґітимація. — Онуфрій Сеньків, слуга през. м. Дрогобича Яроша, застрілився з причини нещасливої любови. — В Накловичах пов. Мостиська згоріло 18 селянських загород з усім інвентарем. Около 20 родин залишилось без даху над головою. — У Ґвіздці пов. Коломия затроїлася жидівська родина Корнів пасхальним борщем, до якого дісталася отруя на щурі. Корна лікарі врятували, його жінка померла.

— **Ріжні вісти.** Китайські бандити вбили у віддалі 15 км. від Пекіну у власному домі 76-літного американського міліонаря, Інгрема, що жив довший час у Китаю. — З летовища Рузвельт Фільд біля Ню Йорку мають вилетіти брати Адамовичі понад Атлянтійський океан, щоби дістатися до Польщі. — Коло Седлець грім убив три особи, між ними одного мужчину, що сховався під віз.

— **Також промисл.** До варшавського рабінату зголосився Йосель Буда і заявив, що хоче назад перейти на жидівську віру. Буда кільканацять літ тому, не могучи вже працювати, вихрестився і висиджував під костелами як жебрак Був знаний публиці і незле йому йшло. Тепер, чуючи, що смерть наближається, рішив вернутися назад до віри батьків. Пересиджувати під костелами йому вже не треба.

— **Обдерли до нага.** На 24-літного Стан. Плуценніка, що йшов у ночі гостинцем під Любомірськом, напали два бандити з револьверами і зрабували йому готівку 20 зол. Опісля вернулися і здерли з нього всю одіж, лишаючи його зовсім голого на дорозі. Голий прийшов він до найближчого постерунку поліції, яка шукає тепер за грабіжниками.

— **Присуди на комуністів.** Львівський суд присяглих засудив на два роки Германа Вальпіша за кольпортажу комуністичних летючок і розліплювання афішів КПЗУ. За те саме суд присяглих у Коломиї засудив на півтретя року Якова Вайца, що перебував якийсь час у Данцігу і звідтам присилав свому братові в Коломиї комуністичну бібулу.

— **Розстріляли комуніста.** Як повідомляють із Софії, біля міста Розлог прихильники Івана Михайлова (македонських автономістів) розстріляли провідника болгарських комуністів Кавракірова.

— **Софія має 300.000 мешканців.** Стверджено урядово, що столиця Болгарії числить 300.000 мешканців. Число дуже поважне, коли зважити, що після визволення Болгарії зпід турецького ярма в Софії жило тільки 20.000 осіб, а після підписання мира 150.000.

— **Замахи в Австрії.** На основі реляцій мінхенської преси в Австрії доконано в місяці травні бомбових замахів: у Відні 130, в Зальцбурзі 104, в Горішній Австрії 71, в Каринтії 67, в Стирії 59, в Тиролі 25 і в Долішній Австрії 23.

— **Жахливий самосуд.** В Кірбівіль у стейті Тексас став жертвою жахливого самосуду молодий негр, якого бачили в товаристві молодої білої дівчини. Юрба 200 осіб видерла його з рук поліції і повісила на придорожнім дереві. До трупа дали ще кількадесять стрілів. Опісля зняли тіло з дерева і привязали шнуром до авта, яке тягнуло його до міста.

— **Індійський університет.** Як повідомляють з Калькути, англійський уряд згодився на оснування міжнародного буддистичного університету, який повстане протягом пятьох літ у місцевості Сарнат біля Бенарес, де Будда виголосив свою першу проповідь, кидаючи в ній перші кличі нової релігії. В тім місці має повстати тепер університет, що згуртує найвизначніших індійських учених.

Із судової салі.

Відгомін подій в Угнівщині перед судом.

У пятницю 22. червня ц. р. перед одиничним суддею окружного суду у Львові *Немецтовським* відбулась розправа проти вісьмох підсудних з Угнова. На лаві обвинувачених засіли: 1) м-р *Володимир Петришин*, адвокатський аплікант; 2) *Марія Петришин*, дружина першого підсудного; 3) *Евгенія Булка*, дружина студента політехніки; 4) *Іванна Шульган*, абсольвентка учительського семинара; 5) *Уляна Жуковська*, абсольвентка учительського семинара; 6) *Володимир Бас*, давніше адвокатський соліцитатор, тепер безробітний; 7) *Михайлина Пикульська*, 32-літня жінка римо-кат., українка, що ввесь час зізнавала і на питання судді відповідала тільки по українськи; 8) *Марія Шульган*, 42-літня жінка, мати підсудних Е. Булки та Іванни Шульган. Обвинувачує прокуратор *Чемеринський*. Боронять підсудних: м-ра Володимира і Марію Петришинів, Уляну Жуковську та Володимира Баса обор. д-р *Лев Ганкевич*, решту підсудних обор. д-р *Степан Біляк*.

Всіх підсудних притягає прокуратор до відповідальности за провини зі статтей 152 к. з. (зневажування держави) і 162 к. з. (нарушення публичного ладу.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Акт обвинувачення каже, що підсудні мали кричати в дні 30. березня ц. р. „Ганьба Польщі" перед юрбою яка демонструвала підчас поліційної ескорти вязнів до арешту і агентів городського суду в Угнові на залізничу стацію в Угнові. Такими окликами зневажили вони польську державу.

Крім того підсудні не покинули на поклик поліції юрби демонстрантів, яка окружила вязнів, хоча поліція — як каже акт обвинувачення — тричі взивала розійтися. Такою поведінкою підсудні поповнили провину зі статті 162 к. з. бо не покинули прилюдного збговища.

Підсудні заперечили свою вину і на поліції і перед слідчим суддею. Тому прокуратор спирає акт обвинувачення тільки на зізнаннях свідків.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Всі підсудні заперечили на розправі свою вину.

Підс. м-р *В. Петришин* зізнає, що в дні 30. березня ц. р. вийшов на вулицю, щоби попрощатись з кревними та знайомими, яких поліція вивозила з арештів в Угнові. Коли арештовані під ескортою переходили попри людей, які стояли на хідниках, тоді хтось з юрби крикнув до арештованих „гордо", щоби їх підбадьорити на дусі. Ніхто з юрби не кричав „Ганьба поліції!" Коли ескорта з арештованими відійшла на яких 20 метрів, то люди теж почали йти хідниками за арештованими. Тоді двох поліцаїв з ескорти з наїженими багнетами, взивали людей розійтися. І тоді підсудний пішов бічними вуличками ще на залізничу стацію, щоби попрощатися і передати своїм близьким їсти. Чув як у ринку рідні арештованих голосними окликами прощалися і з ними плакали. На стації поліція не взивала людей взагалі розійтися.

Підс. *Марія Петришин* каже, що на стації поліція не дозволяла рідні передавати підсудним їди і тому впали оклики „Ганьба поліції". Не чула, щоби поліція взивала людей розійтися. Тільки поліцай Цясьота з ескорти візвав людей ще недалеко суду, щоби не йти заразз за арештованими. На запит обор. д-ра Л. Ганкевича каже, що окликів „Ганьба Польщі" взагалі не чула.

Підсудні **Е. Булка** та **І. Шульган** ішли на стацію, щоби передати товаришці молодшої сестри залізничу леґітимацію. Одночасно сподівалися зустрінути там свого арештованого брата. Тому туди пішла їхня мати підс. **Марія Шульган.** Підс. **В. Бас** взагалі не був на стації, бо відвів до хати паню Рудасевичеву, яка з жалю за арештованим сином зімліла недалеко суду. Підс. **М. Пікульська** зізнає, що взагалі не була між юрбою. Йшла до кооперативи за покупками і на дорозі стрінула ескорту з арештованими. Одначе за ними не йшла.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Після 10-хвилинної перерви перший зізнає св. **Ян Чайковський**, поліцай з Угнова, який в цілости підтверджує акт обвинувачення. Одночасно предложив лікарську посвідку, що **св. Йосиф Дух** (поліціянт) нездужає і тому не міг явитись на розправі.

Свідки: **Юліян Прайснер**, командант поліції в Угнові, **Юліян Кушпіт** та **Францішок Цясьота** поліцаї з Угнова, теж зізнавали згідно з актом обвинувачення.

Після промови прокуратора та обох оборонців, суддя Немецтовський проголосив в год. 3-ій пополудні такий

ПРИСУД:

1) **М-ра В. Петришина** на 3 місяці вязниці тільки за провину зі статті 162;

2) **Марію Петришин** за провину зі статтей 152 і 162 к. з. теж на 3 місяці вязниці;

3) **Е. Булку** зі статті 162 на 6 тижнів вязниці;

4) **Іванну Шульган** за обі провини на 4 місяці вязниці;

5) **Уляну Жуківську** теж за обі провини на 2 місяці і 2 тижні вязниці і

6) **Михайлину Пікульську** за провину зі статті 152 на 2 місяці вязниці з припиненням кари.

Підсудних **В. Баса** і **М. Шульган** увільнено від вини і кари.

Процес ОУН у Перемишлі.

ПЕРЕМИШЛЬ, 22. VI. ПАТ. Перед судом присяглих йде розправа проти пятки ОУН з Мостиськ. На лаві обвинувачених сидять Мих. Шупяний, платний осв. референт „Просвіти", Мих. Бардин, студ. III. р. прав, Терентій Федевич, гімн. абс., Вас. Тропак, абс. торг. школи в Перемишлі й Іван Сайко, гімн. абс. Акт обвинувачення закидає усім підсудним приналежність до ОУН та кольпортажу нелеґальних летючок і фотографій учасників нападу на почту в Городку. Обвинувачені не признаються до вини. Трибуналом проводить с. о. с. Харлампович, обвинувачує прок. Турек.

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Марійська академія. Дня 31. V. п. р. з нагоди 1900-их роковин смерти Ісуса Христа на Голгофті відбулася старанням Марійської Дружини української молоді державної гімназії у Раві Руській Марійська Академія. На програму академії зложилися: вступне слово, яке виголосив о. Назарко ЧСВВ. президент Обєднання Марійських Дружин, у якому прекрасно зясував ціль і завдання Марійських Дружин взагалі, зокремаж для українського народу, хорові продукції мішаного хору українських учнів державної гімназії під управою уч. гім. н. Золочівського Зенка, а саме: „О спомагай нас" (кат. гимн), „Услиши Господи глас мой" і „Вознеси раба твого", два реферати: „Історія і розвій Марійських Дружин" (відчитав голова місцевої М. Дружини Слукада Павло) та „Чим є Марійські Дружини для молоді?" (відчитала Шураківна Ірина). Крім того у програму свята увійшло скрипкове сольо („Гимн до Бога"), яке відограв уч. VI. кл. Стражник Славко в супроводі гітари та 4 декламацій, що їх виголосили учні: Матюківна Любка, Терпелюк Мирослав, Яцків Марія і Мододовець Юлія. На закінчення о. Лещук Осип, опікун М. Дружини в Раві Руській у короткій річевій промові підчеркнув ціль і значіння свята та подякував присутнім за участь. Свято закінчено відспіванням гимну Марійської Дружини. Назагал свято випало гарно. Зокрема належиться повне признання хорові під управою уч. З. Золочівського, зложеному — на жаль — лише з невеличкого числа українських учнів, бо належать до нього чомусь лише одиниці. Крім виступу на українських святах хор співає що неділі на шкільній Службі Божій у місцевій церкві. Вказано було б, щоб на будуче українська молодь гімназії посвятила більше уваги хорові та одинокій організації Мар. Дружини, яка має прегарну українську бібліотеку. Варто, щоб о. проф Лещук подбав про те, щоб вишколювати молодь саме в цьому напрямі, бо в нинішніх часах ті абсольвенти гімназії, які матимуть відповідне замилування і знання в організації, зокремаж у веденні хору, напевно не будуть сидіти без посад, а найдуть працю між своїми і будуть мати матеріяльне забезпечення.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Гарний приклад. На весіллі ревізора українських кооператив бережанського району п. Івана й Анни з Баранів Хаників, що відбулося дня 31. V. в Раю, зібрали п. Дося Кізимівна і п. Михайло Клецор між весільними гостями 19 зол. і 1? сот., які зложено в касі кружка „Рідної Школи" в Бережанах на його потреби.

Вибрик управителя школи. Управитель народньої школи в Таврові, пов. Бережани, п. Дорчак постріляв смертельно дня 3. VI. п. р. в Таврові нічного вартівника Писецького, за те, що той, не могучи видержати його побоїв за буцімто „несовісне" пильнування школи, почав був від п. Дорчака утікати. В грізному стані відвезли Писецького до лічниці, а з управителем списали протокол і залишили покищо на волі.

Свято Божого Тіла в Бережанах, що припало на день 10. VI. п. р., пройшло дуже гарно й величаво. Почалося воно торжественною Службою Божою в місцевій парохіяльній церкві Пресв. Тройці, яку відправив о. кап. Лопатинський в асисті береж. духовенства. По скінченні Служби Божої уформувався під церквою похід, в якому під проводом духовенства взяли участь церковні брацтва з прапорами, шкільна молодь шкіл „Рідної Школи" з прапором УМХ і молодь з гімназії та непроглядна маса вірних. За духовенством ішли представники місцевих українських установ. Похід цей перейшов з церкви до гарно прибраних зеленю і ви-тами престолів, при яких відчитано евангеліє і відспівано скорочену супплікацію, після котрої о. кап. Лопатинський поблагословив вірних. Престолів було чотири: два під церквою, уладження яких занялися члени „Союзу Українок", один коло книгарні проф. Левицького й один коло брами будинку „Рідної Школи". В часі супплікації співав дуже гарно мішаний хор місцевої гімназії під дир. проф. Каіша. Свято полишило на всіх вірних помітне враження.

ЛУЧЧИНА.

Лівідація луцької Просвіти. Рада луцької Повітової Просвіти дістала через повітове староство постанову міністерства внутрішніх справ про затвердження децизії воєвідського уряду, якою закрито Просвіту. Одночасно доручено раді розпорядок воєвідського уряду про скликання лівідаційних зборів т-ва з тим, що лівідаційна комісія, яка буде вибрана на них зборах, має закінчити лівідацію до 90 днів, себто до 20. вересня п. р. Одночасно староство поставило вимогу, щоб лівідаційні збори Просвіти відбулися до дня 5. липня. У звязку з цим рада т-ва на спільному засіданні дня 19. VI. визначила лівідаційні Збори на день 1. липня п. р. й одночасно звернулася до вірителів з предложенням зголошувати свої претенсії до товариства в днях 1. — 15. липня п. р.

Бійки по селах. У с. Оздеюжі на Луччині в день храмового свята, що припадає на 10-ту пятницю, вибухла бійка між молодю, що належить своїми поглядами до ріжних політичних течій – усівської, національної і хрунівської. Подібні бійки тепер щораз частіше трапляються в ріжних місцях Волині. Це називається: „молодь активізується“! Цікаво, що в цих селах ніякої культурної чи господарської праці нема.

Самогубство урядовця. Дня 18. VI. урядовець Дирекції державних лісів у Луцьку Обрембський покінчив самогубством, вистріливши собі в рот з револьвера. Куля рознесла череп.

Таємничий труп. У лісі біля Рівного знайдено трупа мущини біля 25 літ у стані повного розкладу. В правій руці небіжчика був заржавілий револьвер бельгійської системи, а в платі студентська легітимація, виставлена львівським університетом на імя Генрика Щудо.

По виборах в Луцьку. З листи ч. 1. в Луцьку вийшов усього один радний українець та 1 русскій (на 32 радних!) Як передають, чоловик кандидатів українців з групи Певного виборці посвреслювали.

МОСТИЩИНА.

Праця в „Лузі“ у Кальчикові. В нашому „Лузі“ в попередніх роках праця була підупала тому, що більшість членів Ради розїхалась по світі шукати хліба. Не було просто кому товариства вести. Тепер молоді люди частинно позїздились назад до села. При їх помочі скликано заг. збори „Лугу“ і вибрано нову старшину. Головою вибрано Василя Калявського, заст. голови Петра Гайдука с. Сафата, писарем Івана Западинського. Тепер праця в „Лузі“ йде добре. Вправді частина молоді від „Лугу“ сторонить, але це на праці товариства не відбивається. Тепер приготовляємо виставу „Степовий гість“ і ведемо приписані вправи. Наша праця дає нам вдоволення, а до того нею здобуваємо чимраз більшу прихильність не тільки для товариства, але й для великої лугової ідеї.

—o—

СПОРТ.

ЧОРНІ — УКРАЇНА.

Відплатні змагання цих дружин за мист. Окр. Ліги, що відбудуться в неділю 24. ц. м. на грищі Погоні в год. 10·30 передпол., викликали зрозуміле зацікавлення в усіх спортових кругах Львова. Екслігівці схотять певно направити свою репутацію після недільної програної з Ресовією, а Україна повинна грати амбітно й жертвенно, щоби відплатитись за нещасливу поразку з Чорними в перших змаганнях. Попередять змагання резерв в год. 8·30.

ЧОРНОМОРЦІ — СОКІЛ (Бібрка).

У доповненні вчорашнього комунікату подаємо, що ці змагання зачнуться на грищі „Світезі“ в год. 10 рано.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Бережанах: Допису про події в Бережанах і Раю з незалежних від нас причин не містимо.

Вп. Дописувачеві в Раві Руській: З Вашого допису мусіли ми пропустити замітку про події в Камінці Боброїдах, бо цензура ледви чи пропустить.

—o—

Нові книжки й журнали.

Степан Чарнецький: НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ГАЛИЧИНІ. Львів, 1934. Накладом фонду „Учітеся, брати мої“. Ч. 11. (1). Стор. 256. 16-о

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича, Станиславів:

24. VI. Задзвіна Острога.
25. VI. Мазепа, Б. Лепкого.
26. VI. Корневільські дзвони.

Білети в ціні від 0·50—3·— зол. вже продає Український Базар.

Зі Станиславова іде театр до Надвірної і Ворохти.

Великий Міський Театр.

Субота, 23. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві“. Абон. 20.

Неділя, 24. VI. год. 3·30 поп. „Дівчата в однострoях“. Ціни найнижчі. Аб. 20.

Неділя, 24. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві“. Абон. 23.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 23. VI. год. 7·30 веч. „Четвертий до бріджа“. Останній виступ Варшавської Редути.

Неділя, 24. VI. год. 3·30 поп. „Любко це я“. Ціни найнижчі. Аб. 22.

Неділя, 24. VI. год. 7·30 веч. „Мірля Ефрос“. Абон. 24.

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх остання стріча“.
АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе“ (Секс Сакаль).
ВАНДА: „Жінка та шпіон“.
КАСІНО: „Пригода опівночі“.
КОЛІСЕИ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Симфонія життя“, ревія „Все для львовянок“.
МІРАЖ: „Година з тобою“, „Голгофта чесної жінки“.
МУЗА: „Надувальський та С-ка“.
ПАЛЯС: „Подружній контракт“ (Ґльорія Свансон).
ПАСАЖ: „Червоний віз“.
ПАН: „Велика грішниця“, „Син джунглів“.
СВІТ: „Любка з кабарету“, „Серця вічно молоді“.
СТИЛЕВЕ: „Перше ковбоєве кохання“ та ревія.
ХИМЕРА: „Великий ярмарок кохання“.
УТІХА: „Облава“ та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 23. червня 1934.

Відень (506,8) 19·10 Спів, 20·00 „Чорна Маріяна“ оп. Ед. Штравса, 22·20 Твори Ф. Шмідта, **Братислава** (298,8) 18·10 Спів, 20·45 „Пансіонат“ оп. Суппе, **Брно** (325.4) 17·45 Нім. авд.: „Сон літньої ночі“ муз. пєса Кемпферта, 20·20 Солісти, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт сальон. орхестри, 20·20 Фортепян, 22·30 Концерт для Закарпаття, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 20·00 „Зоря“ ком опера Шабрієра, **Атльона** (531) 19·30, 19·45, 21·40 Спів, **Білгород** (439,8) 16·30 Популярні пісоньки та мельодії, 19·35 Спів ресітал, 20·35 Сербський вечір, **Любляна** (569·3) 20·30 Нар. пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·25 Забуті композитори (спів, музика), **Гайльсберг** (291) 19·40 Сміховинки, **20·40 Оп. вечір**, вик. кенігсберської орх., **сольо: О. Русняк (тенор)**, **Ляйпціґ** (382,2) 20·15 „Бокаччо“ оп. Суппе, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Модель“ оп. Суппе, **Будапешт** (549,5) 17·00 Спів, 18·10, 22·45 Циг. музика, 20·15 Оп. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 20·45 „Льоредай“ ром. оп. Каталяніа.

Неділя, 24. червня 1934.

Відень (506,8) 19·20 Фортепян, 22·05 Концерт (Штравс-Мілекер-Суппе), **Братислава** (298,8) 10·00 Концерт військової орхестри, 16·30 Концерт, **Кошиці** (269·5) 17·30 Нар. пісоньки, **Прага** (470.2) 12·15 Оп. музика, 17·55 Нім. авдиція: „Орляндо Паладіно“ ком. оп. Гайдна, **Париж** (1649) 10·15, 18·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 15·00 Популярні мельодії, 16·00 Хор, **Любляна** (569,3) 10·30 Нар. пісоньки, 20·00 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 18·30 Легка музика, 20·00 Концерт, **Гамбург** (331,9) 14·50 Пісні 18·55 Веселі пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 0·15 Романтичний оп. вечір (музика, спів), **Мінхен** (405,4) 11·15 Давні пісні, 13·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 19·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·00 Легка музика, 20·45 „Лінда ді Шамоні“ оп. Доніцетія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт, 18·00 Легка музика.

Львівське радіо.

Субота, 23. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 По одній пісоньці (гр. пл.), 13·05 Концерт сальонової музики, 14·00 Збіжева біржа, театр. реперт., 14·05 Господарські вістки, 16·00 Концерт симф. орхестри, 17·00 Для дітей „Святоіванська ніч“ (Раорта), 17·25 Легка музика з гр. пл., 17·40 Вок. дуети (Лезінська, сопран, Гофманова, мецосопран), 18·00 Літ. фейл. „Що читати?“, 18·15 Форт. ресітал Евст. Городиського, 18·45 Трагічний рік „перерви“ в житті молоді, 18·55 Театр. фейл., 19·05 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт Павла Левицького, 20·30—21·00 Авдиція з нагоди 100-роковин смерти Ля Фаста, 21·12 Концерт хору „Гарфа“, 21·30 Веч. концерт орх. польського радія, 22·00 Актуальна балачка, 22·10 „Як тому 30 літ Львів вшанував Міцкевича“, 23·00—23·05 Комунікати.

Неділя, 24. червня 1934.

8·30—10·00 Ранішня авдиція, 12·05 Метеорольоґ. комунікат для села, 12·10 Муз. поранок, 13·05 Відч. „Про музичні форми“, 13·15 Легка музика, 13·45 Відч.: „Із мандрівок по зах. Бескиді“, 14·00 Пісні з гр. плит, 14·30 Цитрові дуети, 15·00 „Як данське хліборобство поборює кризу?“, 15·15 Сальонова музика, 15·25 Патронат сільських кооператив, 15·35 Музика з гр. плит, 15·45 „Завваги про плекання домашньої птахи“, 16·00 Концерт сальонової музики, 16·30 „2.300 км. ровером“, 16·40 „Свято Купала на Виленщині“, 17·30 Театр. фрагмент, 17·45 Міжнар. мотоциклеві змагання, 18·45 „Літературне життя Вильна“, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, спів, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейл., 21·12 Концерт легкої музики, 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Почт техн. скринька, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 „Серед танку та співу“ (муз. репортаж) 23·05 Танцова музика.

БІРЖА.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритас	Підволочиська від — до	паритас Львів від — до
Пшениця двірсь.	17·50—17·75	19·00—19·25
Пшениця збірна	16·25—16·50	17·75—18·00
Мука пшенична люксус. до 40%	33·00—33·50	36·00—36·50
Мука пшен. 50%	30·00—30·50	33·50—34·00
Мука пшен. 55%	29·50—30·00	33·00—33·50
Мука пшен. 60%	29·50—29·75	32·00—32·50
Мука пшен. 65%		31·00—31·50
Мука пш. разова до 96%	19·00—19·50	23·50—24·00
М. пш. по пер. 40% д. 10%		29·00—29·50
М. пш. по пер. 40% д. 20%		27·00—27·50
М. пш. по пер. 50% д. 10%		25·50—26·00
М. пш. по пер. 55% д. 5%		23·00—24·00
М. п. по пер. 60% д. 5%		21·00—21·50
М. п. посл. понад 65% д. 70%		16·00—16·50
М. п. посл. понад 70%		13·00—13·50
Мука житня I. кат. до 55%		26·00—26·50
Мука житня I. кат. до 65%		24·00—24·50
Мука житня II. к. ситк. до 70%		16·00—16·50
Мука житня разова до 95%		19·00—19·50

Інші курси незмінені.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27·50 зол.

Золото: Долари 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·69, Париж 34·97, Берлін 202·05, Ціріх 172·30, Амстердам 359·35, Прага 22·02, Міляно 45·60, Нюйорк кабель 5·30, Нюйорк чеки 5·29 1/2.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 22. червня п. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90 зол.
1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. сира	2·35 „

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця хитка.

Маслосоюз повідомляє, що 22. червня п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Глованького 23):

Нормальні курята (пара курят важить більше як 1 кг.) за 1 кг. 1·00 зол. Дрібні курята (пара курят важить менше як 1 кг.) за 1 кг. 0·70 зол.

Кури „	I кляса	0·80 „
„ „	II „	0·60 „

Тенденція знижкова. На когути, індиків, ічки, качки і гуси попиту нема.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0·35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

патримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.